

Povodom odluke da je upitan najviši status Zaštitnika građana

Ombudsman da radi, a ne da ispunjava formu

D Naša priča

Beograd /// Redovni mehanizam procene rada Zaštitnika građana je bitan, jer je lišen bilo kakvih političkih elemenata, a od ove institucije se očekuje da njen rad bude adekvatan, ističu za Danas Katarina Golubović, predsednica Komiteta pravnika za ljudska prava - YUCOM i Goran Miletić, direktor Civil rights defenders za Evropu.

Kako su prethodno javnost obavestile nevladine organizacije Beogradski centar za ljudska prava, YUCOM, A II - Inicijativa za ekonomska i socijalna prava i Crta, Potkomitet za akreditaciju Globalne alijanse nacionalnih institucija za ljudska prava (GANHRI) odlučio je da se Zaštitniku građana po prvi put odloži potvrđena najvišeg „A“ statusa u pogledu pridržavanja Pariskih principa.

„Ova odluka znači da Zaštitnik građana ne ispunjava u potpunosti međunarodne standarde za institucije koje se bave zaštitom ljudskih prava. Takođe ukazuje i da međunarodna zajednica prepoznaje trend urušavanja rada Zaštitnika građana, koji preti da ovu važnu instituciju pretvori u formalnost bez suštinske uloge u zaštiti prava građana“, ukazuje se u saopštenju BCLJP, YUCOM, AII i Crta.

Janković: U prvoj proverji dobili „A“

Saša Janković, nekadašnji zaštitnik građana, kaže za Danas da ne treba on da komentariše to što institucija ombudsmana nije dobila status „A“. „Kad sam mogao da radim, radio sam i institucija je kao nova, već u prvoj prvoj proverji dobila status „A“, što se retko dešava. Da sad komentarišem očigledno, građani od toga nemaju ništa“, izjavio je Janković.

Katarina Golubović smatra da je ovaj redovni mehanizam procene rada Zaštitnika građana bitan, „jer je lišen bilo kakvih političkih elemenata“.

- Dakle, radi se o jednoj proceni kojoj podležu sve nacionalne institucije za zaštitu ljudskih prava u svetu. Ovaj mehanizam je i potvrđena da i kritike i predlozi koje su nevladine organizacije slale nisu „paušalne“ ni „zlomamerne“. Ceo proces procene međunarodnog položaja Zaštitnika građana počeo je u novembru 2019., u trenutku kada je Zaštitnik već godinu

dana radio bez četiri zamenika. Institucija se u tom trenutku rušila, organizacije su prekidale saradnju ili je ona bila minimalna, i najvažnije - poverenje građana je bilo na izuzetno niskom nivou. To je bio i alarm za nevladine organizacije da sistematično prikažu stanje institucije, koja je bitna za zaštitu prava građana. Upravo na ovom prikazu, ali i na odgovoru same institucije na sve naše „navode“, doneta je procena da se odlaže dodeljivanje najvišeg statusa - ukazuje Golubović. Međutim, dodaje naša sagovornica, ovaj rezultat nije i ne treba da bude cilj.

- On je sredstvo da se pokaže ovoj instituciji šta nije bilo dobro u funkcionisanju od 2015 do 2019 (dakle, i period pod Sašom Jankovićem i pod Zoranom Pašalićem). Ova analiza je i znak instituciji da treba da veruje kritikama i predlozima civilnog društva, jer su one procenjene kao objektivne, i da bi bilo bolje da se na njih mnogo ranije reaguje. Postupak procene doneo je i neke promene na bolje (institucija ima nove zamenike, pojačana je saradnja sa nvo), konsolidaciju u toku vanrednog stanja, ali su politički osetljivi slučajevi i dalje ostali van pojačanog interesovanja ove institucije - navodi Golubović.

Goran Miletić smatra da su standardi definisani u Pariskim principima jasni, odnosno da su očekivanja od Zaštitnika građana da saradnja sa civilnim društvom bude suštinska, te da rad na pritužbama ne bude formalan nego „adekvatan“.

- A od države se očekuje da izbor Zaštitnika građana bude takav da se ne ispoštuje samo forma, već da to bude osoba oko koje postoji najveći mogući stepen saglasnosti. Siguran sam da će za

Pašalić: Nestručno tumačenje

„Da bi se nešto tvrdilo mora se ponešto i znati, a tvrdnje nekoliko udruženja građana o ugroženosti statusa institucije Zaštitnika građana predstavljaju nestručno tumačenje procedure jedne međunarodne mreže za zaštitu ljudskih prava i dovode javnost u zabludu, rekao je zaštitnik građana Zoran Pašalić (na fotografiji). On je naveo u saopštenju da se „ponavlja situacija u kojoj nekoliko marginalnih udruženja građana, koja se deklariraju da štite ljudska prava, nestručno i zlomamerno interpretiraju događaje vezane za Zaštitnika građana Republike Srbije“. On ističe da su pomenute NVO nestručne i da na to ukazuje i to što niko od njih „nije pročitao Ustav Republike Srbije u kojem piše da kontrolu rada Zaštitnika građana može da vrši samo Narodna skupština Republike Srbije“.

„Pitanje je dalje kako neko ko nema ni znanja ni iskustva o funkcionisanju mreža nacionalnih institucija za zaštitu ljudskih prava može da bude merodavan da tumачi postupke međunarodnih tela u kojima mogu da učestvuju samo nacionalne institucije“, naveo je Pašalić i istakao da institucija Zaštitnika građana u alijansi GANHRI trenutno ima najviši „A“ status, a provera tog statusa, koja se inače vrši svakih pet godina, odložena je za oktobar 2021. D. D.

štitnik građana preduzeti neke formalne korake da bi se ove ocene promenile, a da li će uraditi nešto kako bi došlo do suštinske promene teško je sada predvideti - naglašava Miletić.

Potkomitet je obrazložio da ne potvrđuje status „A“ Zaštitniku građana, između ostalog, zbog kašnjenja u rešavanju pritužbi građana, koje može ukazati na smanjeno poverenje građana u rad te institucije, ali i slabe saradnje sa civilnim sektorom. Konačna odluka o akreditaciji odložena je za kraj ove godine.

Danas